

Procesvoorstel: participatie omgevingsplan Zonderwijk

1. Inleiding

De Omgevingswet treedt 1 januari 2023 in werking. In de Omgevingswet zijn een aantal nieuwe kerninstrumenten opgenomen, zoals de omgevingsvisie en het omgevingsplan.

In de gemeente Veldhoven is ervoor gekozen om eerst een omgevingsvisie vast te stellen door de gemeenteraad en dan pas een omgevingsplan op te stellen. De raad heeft de omgevingsvisie vastgesteld op 8 februari 2022. De ambities en doelen van deze omgevingsvisie worden juridisch vertaald in een omgevingsplan. Het omgevingsplan bevat zo de regels voor de fysieke leefomgeving. De bedoeling van het omgevingsplan is dat door de samenvoeging van de regelgeving over de fysieke leefomgeving in één document meer eenvoud, eenduidigheid en samenhang ontstaat.

Per inwerkingtreding van de Omgevingswet geldt een 'omgevingsplan van rechtswege'. Dit omgevingsplan van rechtswege bevat een tijdelijk deel van het omgevingsplan dat uiterlijk eind 2029 omgevormd moet zijn tot een nieuw omgevingsplan (omgevingsplan nieuwe stijl). Dit omgevingsplan van rechtswege bestaat uit de ruimtelijke plannen (zijnde o.a. bestemmingsplannen en wijzigingsplannen) en de bruidsschat (zijnde regels welke op rijksniveau komen te vervallen en over worden gedragen naar de gemeente). Gemeentelijke verordeningen (met uitzondering van enkele zoals de geurverordening en de erfgoedverordening) maken geen deel uit van het omgevingsplan van rechtswege.

Het tijdelijk omgevingsplan gaan we stapsgewijs omvormen naar een definitief omgevingsplan voor de gehele gemeente. Dit pakken we gebiedsgericht aan. Zo starten we met een omgevingsplan voor de wijk Zonderwijk, waarna we het omgevingsplan vervolgens uitbreiden naar meer gebieden. Dit met als doel om uiteindelijk een omgevingsplan te hebben voor het gehele grondgebied van de gemeente Veldhoven.

2. Nieuwe manier van werken

De gedachte achter de nieuwe Omgevingswet staat niet alleen voor een juridische verandering, maar ook voor een nieuwe manier van werken. Zo is het de bedoeling van de wet om inwoners en partners meer eigenaarschap te geven in de vormgeving van hun leefomgeving. Ook is de gedachte dat de lokale overheid meer kijkt vanuit het 'ja, mits' principe, dan vanuit 'nee, tenzij'. Met deze verandering in de manier van werken hebben we al stappen gemaakt. Bij de procedure van de omgevingsvisie is al kennis en ervaring opgedaan met het toepassen van de vernieuwende manier van werken. Vanwege het abstracte karakter van de omgevingsvisie bleek het lastig om de partijen goed te betrekken en betrokken te houden. Aangezien een omgevingsplan veel concreter is en de gevolgen voor betrokkenen ook direct duidelijker zijn, is de verwachting dat de betrokkenheid bij de totstandkoming van dit traject groter zal zijn. De bedoeling is dat we ervaring op doen met de participatie bij het omgevingsplan Zonderwijk. Het is als het ware een pilot waar we van kunnen leren en de ervaringen mee kunnen nemen in het op te stellen participatiebeleid en de participatie bij toekomstige nog op te stellen delen van het omgevingsplan.

De participatie wordt vormgegeven in lijn met de Ruimtemissies en de kernboodschap 'Samen ruimte maken', zoals vastgesteld door de gemeenteraad. Dit betekent dat we een open houding aannemen richting de maatschappij en de overige betrokkenen. Juist door deze open houding en goed naar elkaars wensen en belangen te luisteren,

kan er wederzijds vertrouwen, vernieuwing en meer begrip voor elkaar ontstaan. Ook leidt dit tot gezamenlijke verantwoordelijkheid en mogelijk verrassende initiatieven. Niet alleen vanuit de gemeente, maar (juist) ook vanuit de maatschappij.

3. Doel

Voor het opstellen van een omgevingsplan Zonderwijk starten we een participatietraject waarmee we gaan luisteren naar de samenleving. Dit geeft gehoor aan enerzijds de verplichting van de Omgevingswet en daarnaast aan de basishouding van de gemeente Veldhoven. Het doel is dat deze participatie-aanpak bijdraagt aan een beter en breed gedragen omgevingsplan, waar de betrokkenen zich in herkennen.

4. Uitgangspunten participatie

In vastgesteld gemeentelijk beleid, maar ook in de wetgeving zijn al enkele (minimale) eisen gesteld aan participatie bij een omgevingsplan. Dit betreft:

- Minimale participatieniveau is *raadplegen* (meedenken).
[Keuzedocument Implementatie Omgevingswet, 27 februari 2018]
- Voorkeursrol gemeente is *regisseren*. Omdat het omgevingsplan Zonderwijk op initiatief van de gemeente wordt opgepakt, heeft de gemeente de rol van regisseur. Het participatietraject pakken wij dus volledig op.
[Keuzedocument Implementatie Omgevingswet, 27 februari 2018]
- Participatie is *maatwerk*; participatiekader (waarover), doelgroep (met wie) en participatievorm (hoe) worden per plan en daarbinnen per fase bepaald.
[Tijdelijke kaders, 13 juli 2021]
- De participatie is *toegankelijk* en *representatief* naar leeftijd, bewonerstype en herkomst. Er is aandacht voor fysieke en digitale toegankelijkheid en geletterdheid.
[Tijdelijke kaders, 13 juli 2021]
- *Opstellen participatieplan* dat ter kennisgeving wordt gepubliceerd.
[Kennisgevingsplicht uit de Omgevingswet]
- *Vaststellen resultaat* (inbreng en afweging) van de participatie door de gemeenteraad bij het omgevingsplan.
[Motiveringsplicht uit de Omgevingswet]

Verder hanteren wij voor het participatieproces nog de aanvullende uitgangspunten:

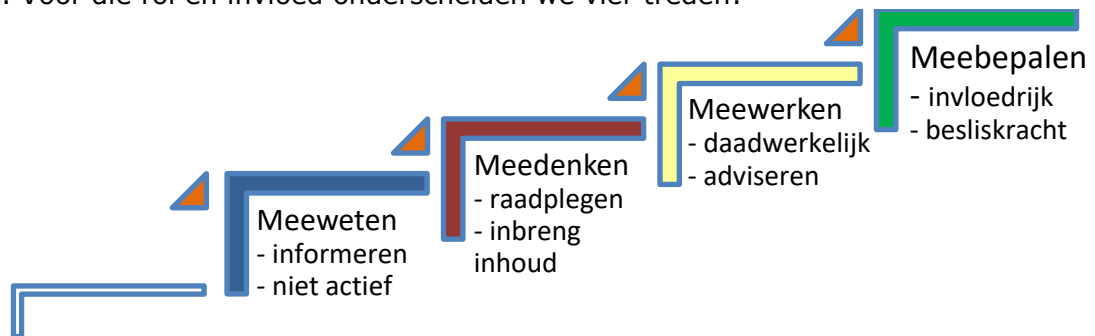
- Het omgevingsplan Zonderwijk waar de inwoners en de belanghebbenden zich in herkennen, ontstaat vanuit een brede betrokkenheid van deze groepen.
- Het omgevingsplan Zonderwijk is een plan waar de raad en het college zich in herkennen, door een actieve betrokkenheid tijdens het proces.
- Het omgevingsplan Zonderwijk wordt een goed voorbereid instrument waarin heldere keuzes zijn gemaakt en waarvan de argumentatie van de keuzes ook duidelijk terug te vinden is.
- Bestaand beleid is het vertrekpunt bij de planontwikkeling en de gesprekken daaromtrent.
- We gebruiken het omgevingsplantraject om de veranderende rolverhouding tussen overheid en samenleving en wat partijen in de samenleving van elkaar en van de overheid verwachten, te bespreken en de uitkomsten daarvan vast te leggen in het plan.
- Bij tegenstrijdige belangen dienen tijdens het proces dan wel bij de vaststelling van het omgevingsplan keuzes te worden gemaakt.
- Na elke stap in het participatieproces vindt er een evaluatie plaats met als doel hiervan te leren en het proces voor het vervolg daar waar nodig te verbeteren.

5. Proces

Het omgevingsplan vertaalt de ambities en opgaven uit de omgevingsvisie in concrete regels die direct invloed hebben op de woon- en leefomgeving. De inhoud en keuzes die worden gemaakt, en de gevolgen daarvan, zijn dus belangrijk voor belanghebbenden. Daarover organiseren we de participatie voor belanghebbenden. Dit geeft inzicht in hun vragen en behoeften. Daarnaast kunnen we op die manier controleren of we voldoende en juiste informatie beschikbaar hebben, en of we deze ook goed begrijpen.

Op basis van voornoemde uitgangspunten en de eerder vastgestelde kernboodschap en Ruimtemissies doorloopt het ontwikkelproces vier fasen. In deze fasen betrekken we op verschillende manieren inwoners, ondernemers, maatschappelijke partijen en ketenpartners bij de ontwikkeling van het omgevingsplan. Hierbij zetten we in op vormen van participatie die hun meerwaarde al hebben bewezen, als ook op nieuwe en innovatieve manieren om verschillende doelgroepen te bereiken. Over de in te zetten vormen wordt per vraagstuk bekeken welke aanpak de voorkeur heeft. Aangezien de vraag- en doelstellingen per vraagstuk anders kunnen zijn, vraagt dat ook om een eigen aanpak. Aan het einde van elk participatie-onderdeel wordt een document (of documenten) opgeleverd, met een weergave van de resultaten van dat traject. De betrokkenen/deelnemers worden hier per traject over geïnformeerd.

Als voorbereiding op voorliggend procesvoorstel is in beeld gebracht wie (*actoren*) relevant zijn in een bepaalde fase en welke rol en invloed (*positie*) ze hebben bij de participatie. Voor die rol en invloed onderscheiden we vier treden:

Elke actor heeft een andere rol per fase. Dit is voor de totstandkoming van het omgevingsplan Zonderwijk in onderstaande tabel uitgewerkt.

Actoren	Fase 1 Nota van Uitgangspunten	Fase 2 Casco omgevingsplan	Fase 3 Concept- omgevingsplan
Veldhoven-breed	meeweten	meeweten	meewerken (algemene delen)
Belanghebbenden Zonderwijk: bewoners, ondernemers, verenigingen, 't Tweespan, St. Ons Zonderwijk, Cordaad wijkmakelaar	meeweten	meeweten	meewerken (specifieke delen)
Ketenpartners	meeweten	meeweten	meewerken
Raad (politiek)	meeweten	meeweten	meebepalen
College B&W (bestuur)	meeweten	meeweten	meebepalen
Ambtelijk	meewerken	meewerken	meewerken

De fasen in de tabel verwijzen naar de fasen in de totstandkoming van het omgevingsplan. De fasen en de participatie in deze fasen zijn als volgt:

Fase 1: Nota van uitgangspunten

Er zijn al een aantal basiskeuzes gemaakt over het omgevingsplan. Deze staan in het 'Keuzedocument Implementatie Omgevingswet'. Echter zijn een aantal keuzes nog niet gemaakt en moeten er een aantal verder worden ingevuld. Daarom stellen we eerst een Nota van uitgangspunten vast. Deze nota is de basis voor het opstellen van een casco omgevingsplan en het omgevingsplan voor Zonderwijk.

Een groot aantal actoren zijn bij aanvang nog niet of slechts minimaal op de hoogte van de Omgevingswet of het omgevingsplan. In fase 1 informeren we ze hierover, zodat ze weten wat er gaat spelen. Hiermee zijn we al gestart door een *wijkwandeling* met vertegenwoordigers van de wijk te organiseren. Tijdens deze wijkwandeling hebben we informatie over de Omgevingswet en het omgevingsplan gegeven en hebben we Zonderwijk-specifieke informatie opgehaald. De aanwezigen hebben een rondleiding gegeven door Zonderwijk langs opvallende punten, zowel positieve als negatieve. Van de wijkwandeling is een verslag gemaakt (zie bijlage 1).

Het opstellen van de Nota van Uitgangspunten gebeurt na inbreng van het ambtelijk beleidsteam. Aangezien dit vrij 'technisch' is, is nog geen actieve bijdrage nodig van de belanghebbenden. Na oplevering van de Nota van Uitgangspunten informeren we de ketenpartners, college en gemeenteraad hierover.

Fase 2: Casco omgevingsplan

Het is complex en omvangrijk om in één keer één volwaardig omgevingsplan voor het gehele grondgebied van de gemeente Veldhoven te maken. Om die reden is besloten om eerst een casco-omgevingsplan op te stellen en dit casco te vullen voor deelgebied 'Zonderwijk'. Het casco-omgevingsplan bevat de hoofdstructuur van het omgevingsplan met een deel van de algemene regels die voor het hele grondgebied gelden.

Ambtelijk wordt het casco voorbereid. Aangezien dit verder geen (directe) gevolgen heeft voor belanghebbenden en ook 'technisch' van aard is, beperken we de participatie voor deze actoren tot informeren. De ketenpartners, college en gemeenteraad informeren we over het casco omgevingsplan.

Fase 3: Concept-omgevingsplan Zonderwijk

Het casco-omgevingsplan wordt geheel gevuld voor het deelgebied 'Zonderwijk'. Hiermee wordt dit omgevingsplan het eerste (deel)omgevingsplan dat voor een deel van het grondgebied van de gemeente Veldhoven het tijdelijke omgevingsplan gaat vervangen.

In deze fase is participatie een belangrijk onderdeel van het proces. Met de participatie willen we de omgevingsvisie goed vertalen in het omgevingsplan. Hiervoor willen we de behoeften van bewoners en de doelen en kernkwaliteiten voor het gebied duidelijk en volledig in beeld krijgen. Daar waar het inwoners / belanghebbenden raakt en er keuzeruimte is, willen we een actieve inbreng stimuleren. Uitgangspunt van het opstellen van het omgevingsplan is dat we dit beleidsneutraal doen. Dat wil zeggen dat uit wordt gegaan van vastgesteld beleid. We richten daarom de participatie op datgene wat verandert. Met het opstellen van het omgevingsplan gaan we geen nieuw beleid of beleidswijzigingen doorvoeren.

In deze fase vragen we, naast de ketenpartners, aan inwoners, ondernemers, verenigingen, instellingen en dergelijke om daadwerkelijk mee te doen met het vullen van het omgevingsplan. We maken hierbij onderscheid in gemeentebrede thema's en gebieds-(Zonderwijk) specifieke thema's. In het omgevingsplan Zonderwijk nemen we namelijk algemene regels, die betrekking hebben op heel Veldhoven, en

gebiedsspecifieke regels, die betrekking hebben op een bepaald gebied binnen Veldhoven, op. De gebiedsspecifieke regels hebben in dit geval betrekking op Zonderwijk. Het maken van onderscheid tussen de algemene en gebiedsspecifieke regels is van belang voor de participatie-aanpak. Die zaken die voor heel Veldhoven geregeld worden in het omgevingsplan, willen we ook met een brede groep belanghebbenden uit Veldhoven bespreken. Deze algemene regels gelden straks immers ook voor hen. Hiermee voorkomen we dat we dezelfde algemene thema's bij ieder deelgebied opnieuw moeten bespreken. Voor de participatie van de gebiedsspecifieke regels voor het omgevingsplan Zonderwijk betrekken we vooral de belanghebbenden uit Zonderwijk.

Hoe de participatie vorm wordt gegeven, werken we uit als er meer zicht is op de thema's en vraagstukken. We kunnen dan bepalen wat de meest passende vorm is. Om te komen tot het vullen van het casco-omgevingsplan onderscheiden we in deze fase de volgende stappen:

Stap 1. Doelen en kernkwaliteiten

In deze stap gaan we allereerst de doelen en kernkwaliteiten van de woongebieden in Veldhoven en Zonderwijk bepalen. Door deze eerst te bepalen is duidelijker waar we op willen gaan sturen via de planregels. Via ambtelijke sessies en een participatietraject halen we de kernkwaliteiten en doelen voor de woongebieden bij de bewoners / maatschappelijke organisaties / ondernemers op. Op basis van deze sessies wordt de 'Notitie kernkwaliteiten en doelen Zonderwijk' opgesteld. Deze notitie wordt ter informatie naar het college en de gemeenteraad gestuurd.

Stap 2. Inventarisatie

Parallel aan stap 1 worden de verordeningen, beleid, functies en activiteiten in Zonderwijk, bruidsschat, instructieregels en ruimtelijke regels geïnventariseerd. Hierdoor hebben we een goed overzicht van alle geldende regels en beleid en wat uiteindelijk doorvertaald (kan/moet) worden / wordt in het omgevingsplan. Aangezien stap 2 met name een inventarisatie betreft en er nog geen keuzes gemaakt hoeven te worden, is het voeren van participatie hier niet nodig.

Stap 3. Vullen casco-omgevingsplan Zonderwijk

Op basis van de uitgevoerde inventarisaties zal in deze stap toegewerkt worden naar een concept-regeling voor het omgevingsplan Zonderwijk. In deze fase gaan we het casco vullen. In welke vorm alles wordt uitgewerkt, moet nog nader worden bepaald. Wel is duidelijk dat participatie bij deze stap belangrijk is. Voorafgaand aan deze stap wordt dan ook een participatie-opzet opgesteld. Juist in deze fase zullen er immers keuzen worden gemaakt, waarbij het van belang is om de input hierover bij de betrokkenen op te halen. Zodra er strategische keuzen (moeten) worden gemaakt, betrekken we hier ook het college en de gemeenteraad bij. Uiteindelijk leidt dit tot een strategisch keuzedocument dat wordt vastgesteld door de raad.

Fase 4: Wettelijke procedure

Het ontwerp-omgevingsplan wordt ter inzage gelegd en er kunnen zienswijzen worden ingediend. De gemeenteraad stelt het omgevingsplan, met in achtneming van de ingediende zienswijzen, al dan niet gewijzigd vast. De procedure is bepaald in de wettelijke regelingen. Voor deze fase volgen we de wettelijke procedure en wordt geen apart participatie-traject opgesteld. Betrokkenen kunnen in deze fase zienswijzen indienen en desgewenst gebruik maken van het spreekrecht tijdens de oordeelsvormende raadsvergadering. Betrokkenen houden we op de hoogte van het verloop van de procedure.

6. Planning

	2022								
	april	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
<i>Fase 1: Nota van Uitgangspunten</i>									
<i>Fase 2: Casco omgevingsplan</i>									
<i>Fase 3: Concept-omgevingsplan Zonderwijk</i>									
Stap1: Doelen en Kernkwaliteiten									
Participatie-opzet									
Toepassen participatie									
Oplevering uitkomsten participatie									
Oplevering ambtelijk overzicht									
Oplevering Notitie kernkwaliteiten en doelen Zonderwijk									
Stap 2: Inventarisatie									
Stap 3: Vullen casco-omgevingsplan Zonderwijk									
3a. Doorvertaling ruimtelijke regels									
3b. Doorvertaling bruidsschat en nieuwe thema's									
3c. Doorvertaling verordeningen									
Participatie-opzet									
Toepassen participatie									
Oplevering uitkomsten participatie									
Oplevering: 1 ^e concept omgevingsplan Zonderwijk									
<i>Fase 4: Wettelijke procedure</i>									

7. Relatie met het ruimtelijke participatiebeleid

De Omgevingswet bevat participatie-eisen voor onder meer het wijzigen van het omgevingsplan. Daarnaast is de gemeente verplicht participatiebeleid op te stellen en dit vast te laten stellen door de gemeenteraad. We gebruiken hiervoor voorliggend participatieplan voor het omgevingsplan Zonderwijk als 'pilot'.

8. Communicatie project

Over de Omgevingswet en de instrumenten omgevingsplan, omgevingsvergunning en participatie, hebben we nog niet veel met onze inwoners gesproken. Het opstellen van dit eerste omgevingsplan biedt mogelijkheden om het verhaal te gaan vertellen. Hiermee zorgen we voor kennis over, betrokkenheid en duidelijkheid over de nieuwe wet en de gevolgen ervan.

We doen dit door bij logische momenten in de projectplanning omgevingsplan aan te sluiten, en het verhaal omgevingsplan te vertellen in de context van de Omgevingswet. Waar relevant haken we ook het participatiebeleid hier op aan.

Bijlage 1: Wijkwandeling Zonderwijk

WIJKWANDELING ZONDERWIJK 4-12-2021

Wat zijn de gevolgen van Zilverackers voor de verkeersdrukte in de Saturnus?

Komt er een snelfietspad door de Sitterlaan? Dan voorkeur voor tweezijdig fietspad vanaf nieuwe rotonde Antwerpsebaan tot aan Saturnus.

Geen overlast meer jeugd Kometenlaan door regelgeving en handhaving

In de Arcturus is een groenpilot geweest. Zijn er mogelijkheden voor nieuwe pilots?

Geen snelfietspad door park Vogelzang? Dan ontmoedigende maatregelen voor fietsers en goede voorzieningen voor voetgangers.

Zonderwijk heeft een typerende rechte en georganiseerde structuur, wat kansen biedt.

Behoeft aan meer variatie in speelgelegenheden

Zonderwijk heeft voldoende prullenbakken, hierdoor minder overlast van hondenpoep en zwerfafval.

In de Mullerlaan, Kapteijnlaan en Oortlaan wordt (te) hard gereden.

Behoud evenemententerrein

Gangpaden achter woningen verlichten voor veiligheid.

Weinig parkeerplaatsen voorzieningen noorden Oortlaan

Zonderwijk is ruim opgezet met veel groen en oude bomen

Verkeer uit Mira slecht zicht op voetgangers

Park Europalaan wordt goed gebruikt, maar mag meer aandacht krijgen.

Winkelcentrum Mira is prachtig, maar wel aandacht voor overlast jongeren (en bij Tweespan).

Toegankelijkheid gehandicapten gehinderd door paaltjes

Fietspad bij glasbak niet logisch, evenals verbinding vanuit parkeerplaats naar apotheek

Fietsverbinding vanaf rotonde is niet tweezijdig, fietsers gebruiken voetgangersgedeelte. Ook niet veilig voor bewoners Mira die entree aan zijde voetgangerspad hebben.

Bij nieuwe initiatieven (bijvoorbeeld Nijlandlaan) wordt het belang van vroegtijdig betrekken om over de invulling te spreken benadrukt.